

Kazinczy utca

Klein Alajosné született Kugelmann Alíz kinézett az ablakon, és elégedett volt a látottakkal.

A fiú tizenkilenc lehetett, szélesen varrott, otromba, fekete bakancsban, fekete nadrágban és pólóban, szöges övvel, láncokkal az oldalán. Most is késett, de végül is megjött és az ember hetvenkilenc évesen már az apró eredményeknek is örül. Márpedig Kugelmann Alíz programszerűen örült. Nem akart hasonlatossá válni megmaradt ismerőseihez, akik zsémbes vénasszonnyá változtak, vagy elzárkóztak minden elől, amely a legkevésbé is eltántoríthatta volna őket a szerencsétlenségtudattól. Mindegy volt merre nézett. Sáriról például sütött a rosszkedv, ráncaiban úgy futott szerte az éltető keserűség, mint szikkadt földön az eső. Magdi pedig reggelenként púder helyett a szerencsétlen vagyok, segítségre szoruló kifejezést tette fel, amely elalvásig levakarhatatlanul ült rajta, és ha valaki bármiben megszánta, segítette, az csak kibillentette az egyensúlyából.

A fiú egyszerre trappolt és csoszogott, a lánc csörgéséből lehetett tudni hol tart a lépcsőn.

– No, ebben az ancúgban sem lehet settenkedni – mondta neki nyolc hónapja a hosszú és sötét előszobában, amikor először jött.

A lépcsőház sötét volt, a vakolat tégláig lemállott, a harmadik emeletre csak az előbukkanó nap reménye vitt fel meg a muszáj. A korlát kecses íveire szisztematikusan pakolt szürke piszkot az idő, a hajlatokban megtelepedő zsíros porba beleragadtak a döglött legyek. A fiú lábat törölt, ő mosolygott, múltjuk volt már ebben a lábtörlésben, ahogy a teázásban is. Először azt sem tudta, mit kell kezdeni a vékony porcelán csészével, majdnem elharapta a szélét, de a kézzel festett piros sárkányra elismerően nézett. A teát felhajtotta, a sört viszont,

amit a munka végén kapott kortyolgatta. Addigra eltette a pénzt, nyugodtan üldögélt, húzta az időt.

Amikor annak idején a fiú a boltajtó nyitását jelző harangra felkapta a fejét a munkából és megpillantotta a belépő öreglányt, aki kérdés nélkül közölte, hogy azt szeretné, hogy havonta egyszer menjen hozzá a lakására, azt hitte, hogy komplett őrült. Valami hülye kis kalap billegett a fején, tisztára mint egy összenyomott Mary Poppins, hadovázott valamit, hogy megfizeti, és hogy az egyik tanítványa, Petra ajánlotta őt. Dögös csaj volt, jó seggel, emlékezett rá, ott pucsított neki vagy két órát, az ilyet megjegyzi az ember.

Totál hülye, – naná, hogy ezt gondolta - meg azt is, hogy madárnak nézi. De aztán újra meg újra megjelent, mint aki teljesen rá van indulva erre a cuccra, hetek is eltelték, végül egy trágya délután, amikor senki sem nyitotta rá az ajtót, Jozsó is épp leutazott, a Diósgyőr hazai pályán játszott, bezárt, és átsétált az öreglányhoz a Kazinczy utcába. Dilinyósnak dilinyós volt, de fizetett. Meg mesélt is, tök jó dolgokat, azt nagyon bírta. Az olyan hallgatós, sziszegős fajtát bírta a legkevésbé, amelyik azt hitte, hogy a tarifáért a Kuki live showra is befizetett.

Zsidó volt az öreglány, de egyáltalán nem volt gáz. Kihagyta ezeket a háborús nyavalygásokat, magasról leszarta a múltat, azt mondta, hogy Isten nincs, mert ha lenne, nem hagyta volna megölni azt a sok zsidót, ha pedig van, és mégis megengedte, akkor ő magasról tesz az ilyen Istenre. És hogy köszöni, de nem kíván kiválasztott lenni.

Egyszer bepróbálkozott, hogy meséljen neki a gettóról, meg a koncentrációs táborról, de egyikről sem akart, azt mondta, nem gondol rá, túl van rajta, és nem lesz senkinek a síró

zsidaja. Kárpótlások idején lett belőlük sok, rá már nincs szükség, ő a kárpótlásból sem kért, senki se akarja megvásárolni harminc lepedőért. Kapják be!

Ez tökös volt. Tiszta zsír.

– Hozattam süteményt a Gerbeaud-ból – mondta, ahogy a konyhából jövet bizonytalanul lavírozott a tálcán összekoccanó tányérokkal és a kis csomaggal.

A fiú nyelt egyet, de csak addig örült, amíg az öreglány nem hozta be a süteményt. Egy meglehetősen gyűrött, sokszor használt Gerbeaud papír nemzetiszínű szalaggal volt átkötve, a házilagos masni kacskán lógott a batyu egyik oldalán.

Direkt az asztalnál bontotta ki, csak a vak nem látta, hogy a papírt sokadszor hajtogatta, és amit a két porcelán tányérra tett, kísértetiesen hasonlított az ABC-ben árult olcsó süteményre.

Beleharapott, behunyta a szemét, mozdulatlanul várta, hogy a krém szétolvadjon a szájában és mint egy borszakértő az első korty után, csak azután nyilatkozott.

– Hiába, azért a Gerbeaud, az még mindig a Gerbeaud. Lecsukódó szemhéja egy sűrűn vonalazott füzetlapra emlékeztette a fiút.

Kugelman Alíz szerette nézni, ahogy a fiú a tea és a sütemény után előszedegette a szerszámait. A kezei finomak voltak, a szeme szelíd, negyven évnyi tanítás után őt már nem

lehetett becsapni egy vadnak tűnő fekete szereléssel. A pólói úgy lógtak rajta, mint egy lelencen, a vasalóval sem volt köszönő viszonyban, de a tehetség átsütött az olcsó pamuton. Ez a fiú nyitott volt, az pedig ritka mint a fehér holló. A többség lehúzza a redőnyt és azon semmi se be se ki, de ennek a fiúnak elég volt három találkozás, és már kérdezett is. Azt az elején leszögezte, hogy negyvennégyből nem kap. Ha a múlt kell neki, lehet, de korszakot ő választ. Próbálkozott az ősmagyarokkal, Attilával, Szent Istvánal, ganz egal. A fiú becsülettel hallgatta, de ismerte ezt a hallgatást, azt az egyenletesen szuszogó levegővételt, ami az unalom gardedame-ja.

A ház adta az ötletet a történethez, amelyik először billentette ki az egykedvűségéből. A teát a kis asztal mellett az ónémet fotelokban itták meg, de a sört a fiú az ablakban szerette kortyolgatni. Hagyta. Flegmán ült a párkányon, de felélénkült, amikor megemlítette, hogy a szemben levő ház valaha egy kártyakészítő műhely volt. Az ura büszkélkett azzal, hogy milyen híres helyen lakik, azért is olvasott Schneider József után, aki feltalálta a magyar kártyát. Elege volt abból, hogy a Kazinczy utcáról mindenkinek a gettó jutott az eszébe, nem arra akart emlékezni, hogy hányan laktak itt egy szobában, hogy kiket szállásoltak be, és hogy melyik sarok jutott neki az anyjának és a négy testvérének. Egyébként az, ahol most a komód áll az ezüst gyetyatartóval. Na jó alpakkával, de nem is látszik rajta.

A fiú kész kártyabolond lett. Bármit lemásolt. Amikor meghallotta hogy 1835-ben itt szemben készült a magyar kártya, és hogy azok mögött a kis ablakok mögött két segéd és három inas sürgölődött, mindent tudni akart, hogy akkoriban, hogy nézett ki egy ilyen műhely. Két hétig járt miatta a könyvtárba, pedig ebben a melegben beledagadt a lába a cipőbe, de csak ebben a ortopédben tudott járni a kalapácsujjai miatt, noch dazu a szíve is ramaty, nem pumpálja ki a vizet, de azért csak levánszorgott, hátha talál valamit.

Elmesélte neki, hogy még csak néhány évvel voltak túl a pestisjárványon. A szemben lévő ház helyén kis ablakok mögött görnyedtek a segédek a kartonok fölé, és valamilyen ragacsos koromszerű festékekkel festettek. Elöl fehérneműüzletben árulták a slingelt kombinékat, a másik oldalon meg hosszú nyelű merőkanalakkal nagy kannákból merték a tejet. Vaj és tejszín illatozott, a csendet legfeljebb a turbékolás zavarta meg, a tető alatt galambot tenyésztettek. Csendes vidék volt, és még egy emberöltőnyi idő kellett, mire 1887 novemberében a békés patazaj után villamos verte fel a környék nyugalalmát a Nyugati és a Király utca között.

Magáról semmit sem mondott, de őt folyamatosan faggatta. Miért ne mesélte volna el neki, hogy már a nagypja is a Kazinczy utcában született? Hogy a Grand Café Kohn-ban négy krajcárért kapott fagylaltot és egy este azért verték el, mert kiszökött, hogy a kirakatból lesse meg az artistákat sré vizavé a Három Grádicsban, Löffelmann kávéházában.

Azt szerette benne a legjobban, hogy figyelt. Járt a keze, koncentrált, pedig a feladat rutinszerű volt, nem művészi, mint más megbízásai. De ez az érdeklődő figyelem olyan értékes lett, hogy egyetlen pillanatát sem áldozta volna fel a barátnők értő figyelméért... Mert azok csak a pillanatot lesik, hogy közbevághassanak: „...képzeld, én is...”

Sajnálta, hogy végeznek. De talán ez adta az értékét ezeknek a havi egyszeri találkozóknak. Mint egy tiltott szerelemnek, az ember az első percben tudja, hogy vége lesz. Tudta, hogy mikor és csak alkalmaznia kellett a barátnőknek szánt vigasztalást, nem azon kell siránkozni, hogy vége, hanem annak kell örülni, hogy milyen soká tartott.

Kiismerte a fiút. Az utolsó alkalomra tartogatott neki egy könnyen elképzelhető történetet, nem is maradt el a hatás.

Gumikesztyűs keze megállt, felnézett, a szája is tátva maradt olyan hitetlenkedve hallgatta, hogy kis híja, hogy Budapest olyan nem lett, mint Velence. Elmesélte neki, hogy Reitter Ferenc hogy tervezte meg a Duna bevezetését a Nagykörútra. És hogy az egész csak azon bukott meg, hogy a politikusok már akkor is olyan drekfesserek voltak, mint ma, és akkor se gondoltak a jövőre, csak magukra. A pénzügyminiszter akkurátusan kiszámolta, hogy a terv 280 ezer forinttal billentené meg az államkassza egyensúlyát, sutba is dobták azonnal.

A fiú rendesen dolgozott, elégedett volt vele. Nyolcadszorra jött hozzá, mire elkészült.

Nézte a művet, a karját, diadalmasan.

– Bekaphatják! Mindnyájan bekaphatják! – mondta a fiúnak, és összenevettek, alig tudták abbahagyni.

Hülyeség, de sajnálta, hogy befejezte, gondolta a fiú, ahogy becsukódott mögötte a hosszú és sötét előszoba ajtaja. Megfordult a fejében, hogy megcsinálja Alíz néni másik karját is.

Ingyen. Csak az anyagát kéri el. Vagy azt sem. Tök jó fej volt. Baromi jókat mesélt. És amit mondott, az olyan volt, mint egy képregény. Mindegy volt, hogy kártyakészítőkről mesélt vagy kávéházakról, úgy mondta mintha egy film lenne. Tanárnő volt, de nem olyan lúzer, mint akik őt tanították, hanem király, tökre király. Tanult is tőle, az hótziher.

Annyira akarta, hogy szopja be ezt a Gerbeaud történetet, hagyta neki, hadd örüljön. Ezen nem múlik semmi, ganz egal. A hülye törpepapagáját is úgy nézte, ahogy röptette, engedte,

hogy a vállára repüljön. Egyszer elszállt felettük és nagy ívben leszarta a kiterített bőrtokot, amiben a szerszámait hozta, na, akkor eldurant az agya, de ahogy a nő ijedten odakapott, és a mutatóujjával letörölte a madárpiszkot, és mint a gyerekek az orrukból kézzel kibányászott fikát, ugyanazzal a mozdulattal rázta le a mocskot a szőnyegre – tuti perzsa volt –, csak hogy ne koszolja össze az ő cuccát, hát azon muszáj volt röhögni. Aztán a szaros ujját beletörölte az igazi szalvétába. Először azt hitte, konyharuha, de ahhoz túl jó volt, abroszhoz meg túl kicsi. Kiderült, hogy szalvéta, amit minden kaja után kivasalnak. Volt, hogy direkt összekoszolta, de legközelebb megint tisztát kapott. Alízka sosem vágta át.

Már a Kazinczy utca másik végén járt, a nagy kanyarban, mire kijózanodott, jótékonykodásért nem adnak semmit az ABC-ben és időrabló is. Amíg még egyszer ennyi számot feltetovál, addig sárkányokat vagy pillangókat is felnyomathat a fizetős kuncsaftoknak. Kibaszottul normálisak mind, és még ha nem is tudják pontosan milyen tetkót akarnak azt azért tudják, hogy mit akarnak az életben. Alíz néni nem akar már semmit, de kurvára tudta mit akar a karjára, hát meg is kapta. Nem volt mindennapi meló, de végül is semmivel sem nagyobb marhaság ha valaki ötven hatjegyű számot akar az alkarjára tetováltatni, mint aki egy kínai írásjelet. Az ötven számmal mátrixosra vette a figurát, tisztára bevállalható lett.

Már a zsidó templomnál járt, és érezte, hogy addig nem tud nyugodtan végigmenni a Kazinczy utcán, amíg egyszer vissza nem megy. Akárhogy gondolt a melóra nem tetszett neki, hogy az az egy számsor közepén az alkarján olyan fakó, annyival világosabb, mint a többi. Elüt. Klein Alajosné, született Kugelmann Alíz. Át fogja festeni neki. És bekaphatják. Mind bekaphatják.